

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Obdo/28/2016                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 5113207737                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 20.04.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Beáta Miničová           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:5113207737.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mestský investorský útvar, s.r.o., so sídlom Na Priekope 17, 010 01 Žilina, IČO: 31 628 991, zastúpeného zástupcom Advokátska kancelária JUDr. Jozef Kováčik, s.r.o., so sídlom Legionárska 6434/2, 911 01 Trenčín, IČO: 47 251 913, proti žalovanému: Mesto Žilina, so sídlom Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina, IČO: 00 321 796, zastúpenému HADBÁNA & spol., advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Prielohy 1012/1C, 010 07 Žilina, IČO: 47 249 722, o zaplatenie 99.581,76 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 10Cb/159/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. novembra 2015, č. k. 13Cob/98/2015-309, takto

### rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. novembra 2015, č. k. 13Cob/98/2015-309, v časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

II. Vo zvyšnej časti dovolanie žalovaného o d m i e t a.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 09.01.2015, č. k. 10Cb/159/2013-254 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 99.581,76 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,5 % denne počítaným zo sumy 4.149,24 Eur od 20.05.2009, zo sumy 4.149,24 Eur od 16.07.2009, zo sumy 4.149,24 Eur od 19.08.2009, zo sumy 4.149,24 Eur od 20.10.2009, zo sumy 4.149,24 Eur od 16.12.2009, zo sumy 4.149,24 Eur od 18.02.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 19.08.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 17.09.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 21.10.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 17.11.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 17.12.2010, zo sumy 4.149,24 Eur od 18.01.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 17.02.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 18.03.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od

16.04.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 18.05.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 17.06.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 16.07.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 16.08.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 15.09.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 18.10.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 30.11.2011, zo sumy 4.149,24 Eur od 16.12.2011 a zo sumy 4.149,24 Eur od 27.01.2012 všetko až do zaplattenia, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 5.972,50 Eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 6.307,74 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd poukázal na samostatné žaloby žalobcu, podané na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 10Cb/158/2013, 10Cb/159/2013, 10Cb/160/2013, 10Cb/179/2013, 10Cb/182/2013, 10Cb/262/2013 a 10Cb/41/2014, ktorými sa domáhal voči žalovanému zaplattenia peňažnej pohľadávky s poukazom na Mandátnu zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania dňa 01.06.1995 (ďalej len „Mandátna zmluva“), spolu vo výške žalovanej istiny vo výške 99.581,76 Eur, ktorá predstavuje vyčíslenú odmenu za výkon činnosti mandátára podľa Mandátnej zmluvy za 24 mesiacov vždy mesačne pozadu vo výške 4.149,24 Eur so stanovenou lehotou splatnosti. Okresný súd Žilina uznesením zo dňa 28.05.2014 č. k. 10Cb/159/2013-57 rozhodol o spojení vyššie označených právnych vecí na spoločné konanie vedené, pod sp. zn. 10Cb/159/2013, postupom podľa ust. § 112 ods. 1 O. s. p.

3. Na základe dispozitívneho úkonu žalobcu zo dňa 19.06.2014, ktorým rozšíril pôvodne uplatnený nárok o ďalšiu časť pohľadávky vyplývajúcej z Mandátnej zmluvy, za obdobie mesiacov júl 2010 - december 2011, okresný súd pripustil zmenu žaloby uznesením zo dňa 28.07.2014, č. k. 10Cb/159/2013-113. Žalobca so žalovanou istinou žiadal zaviazat' žalovaného na zaplattenie úrokov z omeškania v dohodnutej sadzbe 0,5 % denne, počítaných zo sumy fakturovanej mesačnej odmeny odo dňa nasledujúceho po splatnosti každej z fakturovaných súm až do ich zaplattenia.

4. Spolu s návrhmi na začatie konania žalobca pripojil do spisu kópie listinných dôkazov - faktúry, ktorými vyúčtoval žalovanému odmenu za výkon investorskej a poradenskej činnosti, predsporovú komunikáciu účastníkov, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 07.09.2011, sp. zn. 13Cob/40/2011, Mandátnu zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania dňa 01.06.1995 v znení jej dodatkov č. 1 - č. 3, obsahovú náplň mandátnej činnosti vymedzenej v prílohe č. 1 - 3 Mandátnej zmluvy.

5. Vo vzťahu k opakovane namietanej platnosti, resp. neplatnosti výpovede Mandátnej zmluvy zo dňa 16.03.2009, doručenej žalobcovi dňa 19.03.2009, okresný súd poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Žilina, sp. zn. 10Cb 217/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 07.09.2011 sp. zn. 13Cob/40/2011, v ktorom krajský súd skonštatoval neplatnosť výpovede Mandátnej zmluvy, s ktorou otázkou sa vysporiadal ako s prejudiciálnou otázkou, a na základe čoho priznal žalobcovi požadované plnenie zo zmluvného vzťahu založeného Mandátnou zmluvou aj za obdobie po doručení výpovede zmluvy. Nakoľko právoplatný rozsudok Krajského súdu v Žiline, priznávajúci plnenie z Mandátnej zmluvy, v sebe nepochybne zahŕňa aj pozitívne určenie platnosti predmetnej zmluvy, resp. určenie neplatnosti výpovede z tejto zmluvy, vytvorilo toto konanie prekážku rozhodnutej veci pre akýkoľvek ďalší návrh na určenie, vychádzajúci z rovnakého skutkového základu pri zachovaní identity účastníkov a predmetu konania. Uvedená okolnosť bola konštatovaná v rozhodnutí Okresného súdu Žilina zo dňa 30.10.2013, č. k. 20Cb/48/2013-47, keď súd rozhodol o návrhu žalobcu na určenie neplatnosti výpovede Mandátnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 01.06.2013 tak, že konanie zastavil z dôvodu nedostatku podmienky konania (prekážky veci rozhodnutej), ktorú nie je možné odstrániť podľa § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. Preto okresný súd vychádzal z existencie platne uzavretej Mandátnej zmluvy, z ktorej účastníkom vyplývajú práva a povinnosti, a preto ďalšie dokazovanie zamerané na posúdenie podmienok vzniku nároku na zaplattenie odmeny mandátára a jej výšku.

6. S prihliadnutím na postavenie subjektov záväzkovo-právneho vzťahu a predmet ich záväzkov, okresný súd na právny vzťah účastníkov aplikoval ust. § 261 ods. 2, 3 v znení platnom k okamihu uzavretia Mandátnej zmluvy, t. j. v znení platnom a účinnom k 01.06.1995 a ust. § 566 a nasl.

Obchodného zákonníka upravujúce Mandátnu zmluvu. Podľa písomného textu Mandátnej zmluvy, čl. II bod 2. mandant sa zaviazal zaplatiť mandátárovi za výkon činností uvedených v čl. II dohodnutú odplatu v súlade s čl. III Mandátnej zmluvy. Dodatkom č. 2 k Mandátnej zmluve zo dňa 01.06.1995, uzatvoreným dňa 15.12.1999 zmluvné strany v čl. III upravujúcom výšku odplaty mandátára a spôsob jej úhrady, dohodli pre roky 2000 a nasledujúce záväzok mandanta zaplatiť mandátárovi za investorskú a poradenskú činnosť v každom kalendárnom roku paušálnu odmenu vo výške 1.500.000,- Sk, ktorá bude postupne realizovaná na základe faktúry vystavenej mandátárom po skončení príslušného kalendárneho mesiaca s dobou splatnosti faktúry 14 dní odo dňa doručenia faktúry.

7. Okresný súd uviedol, že určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou, a preto prejav vôle by nemal vzbudzovať pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb. Samotná proklamácia účastníka zmluvy o jeho vedomosti o určitosti právneho úkonu nemôže eliminovať objektívne hodnotenie určitosti zmluvy. Zásadnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku bola skutočnosť, či mandatár v rozhodnom období, za ktoré si uplatňuje voči žalovanému nárok z titulu odmeny za výkon mandátnej činnosti, mandátnu činnosť podľa Mandátnej zmluvy vykonával. Rozhodným obdobím pre posúdenie nároku bolo vzhľadom na dohodnutú ročnú paušálnu odmenu obdobie kalendárneho roka. Napriek tomu, že žalovaný svoje námietky k listinným dôkazom, ktorými žalobca preukazoval výkon mandátnej činnosti, bližšie nešpecifikoval, z obsahu predložených listín podľa okresného súdu nepochybne vyplývalo, že žalovaný od žalobcu po doručení výpovede požadoval nielen odovzdanie výsledku činnosti mandátára pred doručením výpovede, ale aj ďalšie plnenia odlišnej povahy.

8. Pokiaľ v súvislosti s obsahom označených listín žalovaný poukazoval na zákonné povinnosti mandátára po doručení výpovede, okresný súd poznamenal, že povinnosť mandátára nepokračovať v činnosti, na ktorú sa v Mandátnej zmluve zaviazal a upozorniť na potrebné opatrenia k odvráteniu vzniku škody, je viazaná na účinnosť výpovede Mandátnej zmluvy. Aj napriek tomu, že žalovaný vychádzal z predpokladu platnosti výpovede Mandátnej zmluvy, podľa okresného súdu činnosti vykonávané žalobcom po doručení výpovede, preukazované listinnými dôkazmi, nebolo možné hodnotiť ako činnosti preventívnej povahy vo vzťahu k prípadnej hroziacej škode, prípadne činnosti smerujúcej k odovzdaniu vecí prevzatých žalobcom pri vybavovaní záležitostí mandanta. Okresný súd uzavrel, že žalobca dostatočne preukázal, že v zmysle uzatvorenej Mandátnej zmluvy vykonával pre mandanta, t. j. žalovaného v rozhodnom období rokov 2009 - 2011 činnosť podľa uzavretej Mandátnej zmluvy, pričom uskutočnenie označených činností žalovaný nespochybnil, k ich predmetu sa bližšie nevyjadril, a preto nebol daný základ na ďalšie dokazovanie vo vzťahu k obsahu žalobcom preukazovaného poskytnutého plnenia. V zmysle dojednaných zmluvných podmienok tak vznikol žalobcovi nárok na zaplatenie dohodnutej odmeny.

9. Okresný súd dodal, že žalobca predmet fakturácie vymedzoval ako odmenu za poradenskú a investorskú činnosť s určením mesačného obdobia príslušného kalendárneho roka bez toho, že by faktúra obsahovala akýkoľvek vecný a časový rozsah vykonávanej činnosti. Takto vystavené faktúry boli žalovaným akceptované a žalobcovi uhrádzané. Okresný súd zo zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že na základe žalobcom vykonávanej mandátnej činnosti podľa uzatvorenej Mandátnej zmluvy vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie odmeny mandátára, ktorej výšku určuje zmluva v čl. III bod 4. písm. a) Mandátnej zmluvy v znení Dodatku č. 2 zo dňa 15.12.1999, t. j. v sume paušálnej ročnej odmeny 49.790,90 Eur plus DPH, vyúčtovanej mesačne vystavenou faktúrou po skončení príslušného kalendárneho mesiaca vo výške 4.149,24 Eur s dobou splatnosti 14 dní od doručenia faktúry.

10. Okresný súd tak priznal žalobcovi právo na zaplatenie žalovanej istiny titulom zmluvného plnenia v celkovej výške 99.581,76 Eur spolu s úrokom z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka v dohodnutej sadzbe 0,5 % denne, počítaným zo sumy mesačne vystavených faktúr odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých faktúr až do ich zaplatenia.

11. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Žiline, ako súd dovolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 25.11.2015, č. k. 13Cob/98/2015-309, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd poukázal na § 219 ods. 2 O. s. p. a

dodal, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Podľa odvolacieho súdu úkon žalovaného zo dňa 16.03.2009 bol už právoplatne posúdený a vyhodnotený práve v konaní pred Krajským súdom v Žiline zo dňa 07.09.2011, pod sp. zn. 13Cob/40/2011, so záverom neplatnosti pre nenaplnenie dôvodu vymedzeného v čl. VI mandátnej zmluvy. S právoplatným záverom bolo konštatované, že nedošlo k zániku mandátnej zmluvy. Rovnako v predmetnom právoplatnom rozhodnutí bolo konštatované, že úrok z omeškania vo výške dojednanej medzi účastníkmi 0,5% z neuhradenej časti za každý deň omeškania v zmysle čl. IV bod 7. mandátnej zmluvy nie je v rozpore s § 265 Obchodného zákonníka. Keďže krajský súd vyslovil záväzný právny názor, ktorý už je právoplatný, tak zo záväzne vysloveného právoplatného záveru bolo nevyhnuté vychádzať aj v predmetnej sporovej právnej veci.

12. To, že úkon výpovede žalovaného zo dňa 16.03.2009 je neplatným právnym úkonom, a tým nedošlo k zániku mandátnej zmluvy, ako aj v čl. IV bod 7. mandátnej zmluvy dohodnutý úrok z omeškania neodporuje ust. § 265 Obchodného zákonníka, nebolo podľa odvolacieho súdu popreté ani v rámci vyvolaného dovolacieho konania, v súvislosti s podaným dovolaním proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 07.09.2011, č. k. 13Cob/40/2011-198.

13. Krajský súd vo väzbe k odvolacím dôvodom žalovaného uviedol, že úkon výpovede žalovaného zo dňa 16.03.2009, a to pre nenaplnenie dôvodu vymedzeného v čl. IV mandátnej zmluvy, je neplatným právnym úkonom. V tejto súvislosti bolo potrebné vychádzať z právoplatného záveru krajského súdu, že úkon žalovaného zo dňa 16.03.2009 nevyvolal zánik mandátnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným, s tým, že nebol zistený rozpor dojednávania o výške úroku z omeškania v čl. IV bod 7. mandátnej zmluvy s ust. § 265 Obchodného zákonníka. Okresný súd preto podľa odvolacieho súdu správne svoje ďalšie dokazovanie zamerail na posúdenie podmienok vzniku nároku žalobcu na zaplatenie odmeny mandátára a jej výšku, vo väzbe na obranu žalovaného voči žalovanej pohľadávke.

14. V danom prípade medzi účastníkmi nebolo podľa odvolacieho súdu sporné uzatvorenie mandátnej zmluvy dňa 01.06.1995 v znení jej dodatkov podľa ust. § 566 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorú odvolací súd posúdil ako tzv. exkluzívnu zmluvu, čo vyplývalo z čl. IV bod 13. mandátnej zmluvy, podľa znenia ktorého zmluvné strany sa dohodli, že predmet tejto zmluvy bude pre mandanta zabezpečovať výhradne len mandatár počas celej doby jej platnosti. Z čl. III bod 4. Dodatku č. 2 zo dňa 15.12.1999 vyplývalo dojednanie o ročnej paušálnej odmene, ktorá bude realizovaná postupne na základe faktúry vystavenej mandátárom po skončení príslušného kalendárneho mesiaca, s dohodnutou dobou splatnosti 14 dní od doručenia faktúry.

15. Medzi účastníkmi bolo podľa odvolacieho súdu sporné, či po doručení výpovede žalobca činnosť za žalované obdobie pre žalovaného v rámci dohodnutého predmetu činnosti vykonával. Žalobca v konaní pred prvostupňovým súdom listinnými dôkazmi preukazoval výkon činnosti podľa mandátnej zmluvy, a to i po doručení výpovede zo strany žalovaného, ktorá následne bola zhodnotená so záverom neplatnosti. Prvoinštančný súd preto podľa odvolacieho súdu správne uzavrel, že pokiaľ aj žalovaný vychádzal z predpokladu platnosti výpovede mandátnej zmluvy, tak činnosti vykonávané žalobcom nebolo možné hodnotiť ako činnosti preventívnej povahy a činnosti, ktoré žalobca preukázal listinnými dôkazmi od č. I. 133 - 229 spisu, nebolo možné hodnotiť ako činnosti smerujúce k odovzdaniu vecí prevzatých žalobcom pri vybavovaní záležitostí mandanta. Okresný súd podľa odvolacieho súdu k uplatnenému nároku žalobcu a k tvrdenej obrane žalovaného, vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi na č. I. 133 až 231 spisu, obsah ktorých preukázal, že žalovaný od žalobcu po doručení výpovede požadoval nielen odovzdanie výsledku činnosti mandátára pred doručením výpovede, ale aj ďalšie plnenia odlišnej povahy, ktoré boli podrobne špecifikované a konkretizované na strane 9 posledný odsek a str. 10 rozsudku okresného súdu.

16. Krajský súd ďalej nezistil, že by bolo porušené ust. § 132 O. s. p., pretože okresný súd hodnotil dôkazy tak jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti a vychádzal z toho, čo vyšlo za konania najavo. K nevykonaniu dôkazov navrhnutých žalovaným krajský súd uviedol, že tento postup prvoinštančného súdu bol v súlade aj s Nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 350/08. Krajský súd konštatoval, že

nevykonanie navrhnutých dôkazov žalovaným okresný súd riadnym spôsobom odôvodnil a takémuto postupu predchádzala racionálna úvaha prvoinštančného súdu, vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania.

17. K odvolaciemu dôvodu arbitrárneho, nelogického postupu okresného súdu krajský súd dodal, že arbitrárny postup je taký, ktorý je založený na svojvôli súdu, neopierajúci sa o zákon. Predmetné súdne rozhodnutie okresného súdu podľa odvolacieho súdu znaky arbitrárnosti nevykazuje, pretože skutkové a právne závery boli riadnym spôsobom odôvodnené v zmysle atribútov podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.

18. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Dovolateľ navrhol napadnuté rozhodnutie ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň si žalovaný uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

19. Dovolateľ poukázal na to, že konajúce súdy otázku rozporu uplatneného nároku žalobcu na zmluvne dohodnutý úrok z omeškania so zásadami poctivého obchodného styku podľa § 265 Obchodného zákonníka, posudzovali výlučne zo záverov iného právoplatného sporu na plnenie, a to rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13Cob/40/2011. Okresný, ako aj krajský súd pri posudzovaní predmetnej otázky iba odcitovali vybrané argumenty rozsudku 13Cob/40/2011 a odkázali na zásadu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a zásadu právnej istoty účastníkov konania, preto sa podľa žalovaného principiálne v tejto veci vôbec nevysporiadaval s argumentmi žalovaného, ale automaticky si osvojili argumentáciu a záver rozsudku z iného konania, ktoré nie sú pre dovolaním napadnuté konanie priamo záväzné. Navyše, podľa žalovaného vyššie uvedené rozhodnutie krajského súdu menilo rozhodnutie okresného súdu, ktorý však takto uplatňovaný úrok z omeškania vyhodnotil ako rozporný so zásadami poctivého obchodného styku a nepriznal mu súdnu ochranu.

20. Žalovaný zdôraznil, že sporný zmluvný úrok z omeškania predstavuje 0,5 % denne, teda 182,5 % ročne, a to za situácie, že žalovaný nemal záujem na ďalšom riadnom poskytovaní služieb zo strany žalobcu, pričom uplatnený nárok žalobcu za rok 2009 už predstavuje približne 1 095 % úrok z omeškania z dohodnutej istiny, teda viac ako desaťnásobok istiny. Má preto za to, že ide o uplatňovanie práva v rozpore s poctivým obchodným stykom, najmä v kontraste so súčasnou právnou úpravou, ktorá umožňuje moderáciu aj desaťnásobne nižších úrokových sadzieb.

21. V podanom dovolaní žalovaný uviedol, prečo považuje uplatňovaný úrok z omeškania za rozporný so zásadou poctivého obchodného styku. Zdôraznil, že rozpor je v nepomere pri porovnaní dojednaných sankcií za porušenie základných povinností, ktoré zmluvným stranám vyplývali za porušenie dohodnutých povinností. Ďalej význam zabezpečovanej povinnosti nezodpovedá dohodnutej úrokovej sadzbe, nakoľko úroková sadzba niekoľkonásobne prekračuje istinu a niekoľko násobne prekračuje dojednávané úroky z omeškania v bežnom poctivom obchodnom styku. Zisk v obchodno-záväzkových vzťahoch, a teda v poctivom obchodnom styku sa podľa žalovaného dosahuje prostredníctvom realizácie hlavného záväzkového vzťahu, ktorý tvorí kauzu a nie prostredníctvom zabezpečovacieho vzťahu, ktorý za (cca 5 rokov) predstavuje viac ako 1 000 % hodnoty hlavného záväzku. Napokon hlavný záväzkový vzťah, ku ktorému sa viaže sporné príslušenstvo, ak bol vôbec sporadicky a v minimálnej miere žalobcom poskytnutý, určite bol podľa žalovaného poskytnutý v rozpore so základným záujmom žalovaného ako mandanta, nakoľko jeho skutočným a nepochybným záujmom bolo zmluvný vzťah so žalobcom ukončiť a nepožadovať od neho ďalšie plnenie činností podľa zmluvy.

22. Krajský súd sa ďalej podľa žalovaného nevysporiadaval so skutočnosťou, prečo považuje za rozhodné obdobie, pre posúdenie vzniku nároku na úhradu odmeny obdobie kalendárneho roka, aj napriek tomu, že zmluvné strany si v mandátnej zmluve dojednali mesačnú splatnosť odmeny. Zo zavedenej praxe a povahy zmluvy nikde nevyplýva, že by žalobca mohol byť v tom ktorom mesiaci úplne nečinný a napriek tomu by mu mal vzniknúť nárok na odmenu. Takýto výklad ide podľa žalovaného proti

podstatným princípom mandátnej zmluvy, ako aj kontextu jej uzatvorenia.

23. V závere dovolania žalovaný uviedol, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku a konaní ktoré mu predchádzalo, vôbec nezaoberal ani skutočnosťou, či dôkazy o vykonávaní činnosti podľa zmluvy pre žalovaného, korešpondujú s obsahovou náplňou jednotlivých činností špecifikovaných v prílohách zmluvy, konkrétne s poradenskou a investorskou činnosťou. Krajský súd ďalej na odvolacie námietky žalovaného neprihliadol, nakoľko ich vyhodnotil ako uvedenie nových skutočností po skončení dokazovania na prvoinštančnom súde. Kvalifikovane subsumovať žalobcom predložené listiny, pod konkrétne ustanovenia, týkajúce sa obsahu dohodnutej činnosti a ktorých relevancia bola žalovaným spochybnená, bolo podľa žalovaného povinnosťou súdu. Právna kvalifikácia týchto dokumentov bola jednoznačne sporná, a preto mal súd, (ak chcel dospieť k relevantnému právnomu záveru), takúto kvalifikáciu vykonať. Preto mal krajský súd na vyjadrenie žalovaného v odvolaní, ktoré preukazovalo pochybenie okresného súdu v tejto oblasti, prihliadať a zobrať ho na vedomie a náležite sa s predmetnými argumentmi žalovaného vysporiadať.

24. Žalobca sa k podanému dovolaniu žalovaného nevyjadril.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je sčasti dôvodné.

26. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

27. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

28. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

29. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

30. V danom prípade dovolaním žalovaného nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa ust. § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

31. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných vád (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne

rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

32. Žalovaný procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

33. S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr osobitne zameral, či žalovanému bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., tak ako to tvrdí vo svojom dovolaní. Žalovaný tento dovolací dôvod vidí v tom, že súdy v tejto veci posúdili nárok žalobcu výlučne zo záverov iného právoplatného sporu na plnenie s tým, že úrok z omeškania je podľa žalovaného v rozpore s poctivým obchodným stykom. Ďalej podľa žalovaného odvolací súd predloženým dôkazom nevenoval náležitú pozornosť a považoval ich za uvedenie nových skutočností po skončení dokazovania.

34. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

35. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

36. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

37. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

38. Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

39. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

40. Tak odôvodnenie rozsudku súdu prevej inštancie, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O. s. p. (§ 211 O. s. p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. musí byť preskúmateľné.

41. Dovolací súd v súvislosti s obsahom podaného dovolania, resp. s dokazovaním na odvolacom súde, zdôrazňuje aj to, že zákon pripúšťa skutočnosti alebo dôkazy v odvolacom konaní, v ktorom sa napáda rozhodnutie vynesené v sporovom prvoinštančnom konaní, iba v obmedzenom rozsahu. Dôkazy a skutočnosti, ktoré môžu byť odvolacími dôvodmi aj keď neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, sú charakteristické tým, že sa považujú za výnimočné a viažu sa na konkrétne vymedzené procesné situácie v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré sú ustanovené v znení ust. § 205a O. s. p.

42. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd vykonal žalovaným namietané dokazovanie listinnými dôkazmi na č. l. 133 až 231 spisu, obsah ktorých preukázal, že žalovaný od žalobcu po doručení výpovede požadoval nielen odovzdanie výsledku činnosti mandátára pred doručení výpovede, ale aj ďalšie plnenia odlišnej povahy, ktoré boli podrobne špecifikované a konkretizované na strane 9 posledný odsek a str. 10 rozsudku okresného súdu. Okresný súd dospel k záveru, že činnosti vykonávané žalobcom po doručení výpovede, preukazované listinnými dôkazmi, nemožno hodnotiť ako činnosti preventívnej povahy vo vzťahu k prípadnej hroziacej škode, prípadne činnosti smerujúce k odovzdaniu vecí prevzatých žalobcom pri vybavovaní záležitostí mandanta. Uskutočnenie vyššie označených činností podľa okresného súdu žalovaný nespochybnil, k ich predmetu sa bližšie nevyjadril, a preto nebol daný základ na ďalšie dokazovanie vo vzťahu k obsahu žalobcom preukazovaného poskytnutého plnenia.

43. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že strany sporu boli poučené podľa § 120 ods. 1 až 4 O. s. p. a dokazovanie bolo okresným súdom vyhlásené za skončené. Táto skutočnosť je zrejmä zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 09. januára 2015, č. l. 234 a nasl. Keďže z obsahu spisu nevyplýva, že by v prejednávanej veci došlo k situáciám podľa ust. § 205a ods. 1 O. s. p., dovolací súd konštatuje, že odvolací súd svojím postupom neodhľadol žalovanému možnosť konať pred súdom, nakoľko na dôkazy predložené žalovaným v odvolacom konaní, vzhľadom na dotknutú procesnú situáciu, odvolací súd prihliadnuť ani nemohol. Pokiaľ súdy neúplne zistili skutkový stav, môže to zakladať inú vadu, pre ktorú však dovolanie procesné prípustné nie je.

44. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené, dovolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu v časti vo veci samej, resp. v časti netýkajúcej sa úrokov z omeškania, podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol, keďže v tejto časti postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalovaného podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

45. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu naopak v časti úrokov z omeškania preskúmateľný nie je, lebo neobsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Aj v tejto časti odvolací súd poukázal na už právoplatné rozhodnutie v inej veci vedenej pred Krajským súdom v Žiline, pod sp. zn. 13Cob/40/2011, ktorá nezakladá prekážku konania res iudicata, kde bolo konštatované aj to, že úrok z omeškania vo výške dojednanej medzi účastníkmi 0,5 % z neuhradenej časti za každý deň omeškania v zmysle čl. IV bod 7. mandátnej zmluvy, nie je v rozpore s § 265 Obchodného zákonníka.

46. Dovolací súd ďalej zdôrazňuje, že k zásadám právneho štátu, ktorými je sudca pri rozhodovaní viazaný, patrí už vyššie spomínaný princíp právnej istoty. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatuje, že rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie,



pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Podobne aj ESLP v rozsudku Beian proti Rumunsku konštatuje, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ak súd v obdobných veciach rozhodne odlišne, pričom práve úlohou najvyššieho súdu je usmerňovať takéto rozdielne rozhodnutia. Vychádzajúc z faktu, že princípy právneho štátu sú princípmi ústavnými a preto je súd (sudca) nimi viazaný, je jeho povinnosťou rešpektovať princíp právnej istoty a zabezpečiť jeho uplatnenie v rozhodovacej činnosti.

47. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na odlišnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov ohľadom výšky úrokov z omeškania vyslovených v iných analogických prípadoch, kedy dochádza k moderácii jej výšky ak jej výška predstavuje 182,5 % ročne, ako je tomu v danom prípade, nakoľko je výška úroku z omeškania určená výškou 0,5 % denne. Je nepochybné, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) vo svojich rozhodnutiach odkazujú na právoplatne ukončenú vec Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13Cob/40/2011, no dovolací súd má v tejto časti za to, že aj napriek tejto okolnosti bolo povinnosťou odvolacieho súdu minimálne poukázať na už iné existujúce rozhodnutia v identických právnych veciach, ktoré vychádzajú z totožných právnych názorov, aké zaujal sám odvolací súd v tejto veci. Následne až na tomto základe zdôvodniť, prečo sa k tomuto názoru prikláňa, resp. riadne vyargumentovať, prečo sa od iných prípadov, kedy dochádza k moderácii výšky zmluvných úrokov vo výške 0,5 % denne, resp. 182,5 % ročne, v teraz riešenej právnej veci odkláňa. Keďže tak odvolací súd v napadnutom rozhodnutí neurobil, dovolací súd konštatuje, že týmto odvolací súd porušil princíp právnej istoty a jeho rozsudok v časti rozhodnutia o výške úrokov z omeškania, vykazuje znaky arbitrárnosti (excesu).

48. Dovolací súd odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/216/96, v ktorom sa vyslovil názor, že hoci pre určenie úrokov z omeškania v obchodných záväzkových vzťahoch platí zmluvná voľnosť, neznamená to, že by bola úplne neobmedzená. Úrok z omeškania má vo svojej podstate zabezpečovaciu funkciu a je akousi paušalizovanou náhradou a má veriteľovi zabezpečiť primeranú satisfakciu za nesplnenie dohodnutých povinností zo strany dlžníka. Táto satisfakcia však nemôže veriteľovi priniesť bezdôvodné zvýhodnenie, preto priznanie dohodnutého úroku v neobmedzenej výške, by mohlo druhej strane zakladať vznik bezdôvodného obohatenia v záujme predídania ktorému je súd povinný neposkytnúť ochranu ust. § 265 Obchodného zákonníka. Priznaná výška úrokov presiahla hranicu 182 % p. a., ktorá je podľa odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 4Obo/216/96, nepochybné odporujúca poctivým obchodným zvyklostiam.

49. Napokon aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu sp. zn. 6MObo/5/2009 vyplýva, že ak výška dohodnutých úrokov podstatnou mierou prevyšuje hornú hranicu úrokovej sadzby, ktorú poskytovali banky v čase dohody účastníkov a nevyžadovali si to okolnosti súvisiace so záväzkom povinnej strany, resp. hroziace dôsledky nesplnenia záväzku, potom by takáto dohoda bola v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a právu z takejto dohody nemožno priznať ochranu.

50. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že pri rozhodovaní o úrokoch z omeškania v predmetnej veci došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, v dôsledku čoho bola dovolateľovi v tejto časti konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

51. Zistená procesná vada konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho arbitrárnosť, všetko v časti úrokov z omeškania), zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd

napadnuté rozhodnutie v časti rozhodnutia o úrokoch z omeškania zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

52. Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C. s. p.).

53. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

54. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

55. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.